

Samen knokken met een glimlach

Voor gemeenten is het geen gemakkelijke tijd. Alhoewel er aan de horizon duidelijke tekenen zijn dat het einde van de crisis in zicht komt, drukt diezelfde crisis op dit moment in volle omvang op de burgers en op de gemeentefinanciën. Het heeft geen zin om te wachten op het herstel van de economie. Daarvoor vraagt de actuele staat van onze stad teveel om ingrijpen en daadkracht. Er moeten keuzes gemaakt worden en dat zullen wij als coalitie ook gaan doen. Wij hebben het als stad al vaker moeilijk gehad en juist wij zijn altijd weer in staat gebleken om uit het dal te kruipen. We kijken niet weg en we doen niet alsof er niets aan de hand is. Dat past niet bij Heerlenaren en dat past niet bij onze stad. Wij weten als coalitie dat we op onderdelen ingrijpende besluiten moeten gaan nemen maar wij geloven ook dat wanneer je dat doet op basis van heldere afwegingen, er een basis ontstaat om optimistisch de toekomst in te gaan. Maar geloof in onze eigen keuzes is één, het is vooral ook het geloof in onze burgers en onze stad dat ons het vertrouwen geeft waarmee we door de zure appel heen kunnen bijten. Misschien wel in de wetenschap dat we als stad altijd al overleefd hebben. Misschien daarom wel met een glimlach.

Bij de keuzes die wij gaan maken nemen wij het beleid uit de vorige bestuursperiode als uitgangspunt. Het beleid de afgelopen jaren was goed en biedt voldoende aanknopingspunten om de nieuwe bestuursperiode in te gaan. Daar waar wij het beleid willen aanscherpen, accentueren en wijzigen geven wij dat expliciet in dit coalitieakkoord aan.

Rode draad in ons verhaal is de keuze voor een sociale stad waar ondernemerschap wordt beloond, de basis op orde is en waar mensen graag zijn. Wetende dat wij dit alleen samen met anderen voor elkaar krijgen. Als Heerlenaren samen werken, samen knokken, samen vieren. Altijd met een glimlach.

'Wij kiezen voor een sociale stad.....'

Wij zijn een sociale stad en wij willen een sociale stad blijven. Alhoewel het sociale beleid voor een belangrijk deel afhankelijk is van rijksbeleid, willen wij waar dat kan, het verschil blijven maken. Dat gaan wij doen ondanks de steeds beperkter wordende financiële armslag die wij als gemeente krijgen. Juist in deze tijd verdient het welzijn van elke Heerlenaar onze aandacht. We slaan ons collectief door de crisis heen en waar een helpende hand nodig is gaan wij die bieden. Ons uitgangspunt hierbij is 'participatie'. We willen dat zoveel mogelijk Heerlenaren deelnemen aan de maatschappij. Van de 70 plusser die een steuntje in de rug nodig heeft om zelfstandig te blijven wonen, tot de puber die van de bank wordt gehaald en weer in de schoolbanken terecht komt, tot de bijstandsmoeder die weer uitzicht krijgt op een baan.

In de komende bestuursperiode zal de invoering van de drie decentralisaties (participatie, jeugdzorg en AWBZ) per 1 januari 2015 een groot deel van onze aandacht gaan opeisen. Deze decentralisaties vergen het uiterste van ons als gemeente op het gebied van beleidsontwikkeling, bedrijfsvoering, samenwerking en bestuurskracht. De belangrijkste vaststelling op dit moment is dat de invoering van de decentralisaties gepaard gaat met ingrijpende rijksbezuinigingen en in het verlengde daarvan met de nodige financiële onzekerheden voor zowel burgers als de gemeente. Hierdoor worden wij als coalitie beperkt in het maken van gedetailleerde keuzes en het formuleren van ambities. Daarom willen we in dit akkoord vastleggen langs welke weg we de bezuinigingen willen gaan opvangen én wanneer de inzet van eigen gemeentelijk geld aan de orde is. We willen dat doen in de vorm van een 'decentralisatie-ladder' met de systematiek 'als niet dan.....'

- Proberen het budget van het Rijk te verhogen door (voornamelijk politieke) lobby voor hoger macro-budget.
- Proberen het budget van het Rijk te verhogen door politieke, bestuurlijke en ambtelijke lobby voor een verdeelmodel dat meer recht doet aan feitelijke situatie waarin Heerlen verkeert.
- Verminderen van de uitgaven door tarieven voor instellingen scherp in te zetten, geen beloning voor teveel overhead en te hoge salarissen voor de top, maar met respect voor CAO-verplichtingen.
- Verminderen van uitgaven door minder bureaucratie en meer vertrouwen in mensen met de voeten in de modder.
- Verminderen van uitgaven door minder langs elkaar heen werken en meer samenwerking.
- Oplossingen door mensen zelf en 'in de eigen omgeving van mensen' zijn prima, maar moeten wel reëel zijn en geen overbelasting van mantelzorgers veroorzaken.
- Collectieve oplossingen als dat voor cliënt mogelijk is.
- 'Mengen' van doelgroepen als dat qua achtergrond verantwoord is.
- Voor zover voorgaande stappen onvoldoende soelaas bieden, moet de gemeente individuele (zorg)voorzieningen bieden. Deze dienen op een aanvaardbaar niveau te blijven.
- Indien het beschikbare rijksbudget daartoe onvoldoende is, zal de gemeente eigen gemeentelijk geld vrijmaken om dit op te lossen.

Het huidige gemeentelijke jeugdbeleid is vooral gericht op preventie en is daarmee een belangrijk instrument in de keten om de (dure) jeugdzorg, die wij straks zelf gaan uitvoeren, minder te belasten. Voeg de gemeentelijke onderwijstaken ook aan deze keten toe, dan wordt duidelijk hoe groot de gemeentelijke verantwoordelijkheid wordt op het totale jeugdbeleid. Wij, als coalitie, zien deze ontwikkeling als een uitdaging om de zorg en ontwikkeling van onze jeugd, vanuit een professionele gemeentelijke regie, te optimaliseren. Deze optimaliseringsambitie geldt ook voor de beide andere decentralisaties, maar wij weten ook dat teveel optimisme nu niet past. De nieuwe taken en de kortingen op de budgetten zijn enorm. Feit is dat de beleidskaders inmiddels door de oude Raad werden vastgesteld en dat op 1 januari aanstaande 'de winkel open moet'. In dat verband is het belangrijk om snel en goed de gemeentelijke organisatie in te richten op de nieuwe taak, effectief samen te werken met andere gemeentelijke overheden zowel regionaal als provinciaal én een goed beeld te ontwikkelen van de zorgvragers en zorgaanbieders. Maar we zien ook een aantal ontwikkelpunten zoals de verschuiving van individuele naar algemene voorzieningen, het verminderen van de administratieve last, het vergroten van maatwerk, het organiseren van informele zorg, het uitbannen van excessen, het sturen op de kosten en het organiseren van de zorg op buurtniveau volgens het principe '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'.

Het armoedebeleid heeft zich in Heerlen ontwikkeld tot een voorbeeld in de rest van het land. De druk op dit beleid is enerzijds vergroot door wetgeving gericht op het versoberen van categoriale verstrekkingen. Anderzijds zullen we via het gemeentefonds extra middelen gaan ontvangen, de zgn. Klijsma-gelden. Als coalitie kiezen wij voor het uitgangspunt om de inhoud van het huidige armoedebeleid te handhaven en de Klijsma-gelden in principe in te zetten voor het gemeentelijk armoedebeleid. Ook de koers van de voorgaande jaren, met name het bestrijden van het niet-gebruik van voorzieningen, willen we handhaven in de nieuwe bestuursperiode. Tegelijkertijd zijn wij van mening dat we krachtig en gericht het oneigenlijk gebruik van bijstand moeten blijven bestrijden.

Graag willen wij de eerdere afspraken die de Raad maakte inzake de "Inclusieve Stad", nog eens bevestigen. Wij willen dat de voorzieningen in zowel centrum als buurten zo goed mogelijk bereikbaar zijn voor al onze burgers, met of zonder beperking, oud en jong. Daarnaast zien we dat de belasting van de maatschappelijke opvang (de Klomp) groeit. Het betreft met name mensen die dakloos zijn geworden. Het is belangrijk om de 'doorstroming' in de maatschappelijke opvang te houden zodat het niet een semi-permanente opvang wordt. Hiertoe willen we de al lopende projecten met woningcorporaties voortzetten en intensiveren.

Wij vinden het als coalitie belangrijk het gemeentelijk ouderenbeleid niet eenzijdig te richten op de groep kwetsbare ouderen. Natuurlijk neemt de zorg voor ouderen een prominente plek in binnen ons

beleid, maar het is juist de groep vitale ouderen die een belangrijke, toevoegende waarde heeft voor de samenleving. Deze 'zilveren kracht' willen wij in de komende coalitieperiode meer ruimte geven en meer tot zijn recht laten komen. Belangrijke randvoorwaarde hierbij is het goed zichtbaar maken en centraliseren van de bestaande, over de verschillende beleidsterreinen verdeelde, middelen op het gebied van ouderenbeleid. Op die manier denken wij gericht en effectiever onze doelen te kunnen bereiken.

Op het gebied van sport hebben we de afgelopen jaren krachtig ingezet op de herstructurering van onze accommodaties. We willen de ingeslagen weg binnen de bestaande ruimte voortzetten. Daarnaast willen we de mogelijkheden onderzoeken om samen met buurgemeenten tot de ontwikkeling van een regionaal zwembad te komen én zullen we het schoolzwemmen in onze stad behouden.

Het buurtgericht werken vinden wij belangrijk maar het moet, gezien de ontwikkelingen de laatste jaren en de uitdagingen waar wij nu voor komen te staan, anders. Hierbij denken wij aan bijvoorbeeld een samenwerking met de sociale wijkteams. Specifiek vinden wij het belangrijk om de corporatie Vrieheide te ondersteunen waarbij de vorm waarin dat gaat gebeuren nog uitgewerkt kan worden.

'wij kiezen voor een ondernemende stad.....'

De economische kracht van een stad is in belangrijke mate afhankelijk van de initiatieven van burgers, ondernemers en instellingen. Wij kunnen als bestuur onze stedelijke economie niet 'creëren'. Maar we kunnen wel voorwaarden scheppen, richting geven, stimuleren, ruimte bieden, ondersteunen en goed luisteren wat er speelt. En precies hierop willen we de komende periode meer nadruk leggen om zo de initiatieven vanuit de samenleving in gezamenlijkheid een grotere kans van slagen te bieden. Van de andere kant is het belangrijk, zeker gezien de crisis, om de hoge verwachtingen die mogelijk in de samenleving bestaan ten aanzien van de lokale overheid op het gebied van economie, van een voldoende realiteitsgehalte te voorzien.

Binnen onze economische speerpunten leggen wij de nadruk op de smart-services de komende bestuursperiode, waarbij wij willen sturen op een fysieke campus in of nabij het centrum. Deze financieel-economische en administratieve dienstverlening is sterk verankerd in Heerlen en biedt mede dankzij de extra impuls van de Limburg Economic Development (LED) kansen op het gebied van werkgelegenheid én op het gebied van duurzame economische ontwikkeling. Maar ook de andere speerpunten blijven van belang met name het doorontwikkelen van creatieve industrie met de focus op het CBS gebouw en de binnenstad. Nieuwe Energie en dus ook het Mijnwater willen we meer vanuit het oogpunt van duurzaamheid benaderen en op het gebied van zorg willen we specifiek voortbouwen op de huidige samenwerking van zorginstellingen en kennisinstellingen in de zorgacademie en in algemene zin op innovatie en de inhoudelijke ontwikkeling van de zorg.

Wij zien het centrum van Heerlen als de economische motor van de regio. Hierbij is het van belang, gezien de leegstandsproblematiek, dat er een herstructurering komt van de huidige fysieke winkelvoorraad, waarbij een evenwichtig winkelaanbod ons uitgangspunt blijft. Wij erkennen daarom het belang van een sterke sturing vanuit de gemeentelijke overheid (branchering), een sturing gebaseerd op onze keuze voor een sterk centrum, een economische motor voor de stad en de regio maar ook onze keuze voor leefbare buurten waar voorzieningen niet als platte dozen op willekeurige lege plekken worden neergezet. Het doel van onze acties moet zijn het creëren van synergie van waaruit we branchering opbouwen. Hierbij willen wij ruimte creëren voor innovatie, experiment en het stoppen van regels die overbodig of verouderd zijn. Vanzelfsprekend kijkt het College altijd met een frisse blik naar kansen die zich voordoen. De communicatie en samenwerking met ondernemers moet in dit verband geïntensiveerd en verbeterd worden.

Naast de LED ontwikkeling en een intensieve samenwerking met onze buurgemeenten biedt onze relatie met Aken tal van uitdagingen. We denken daarbij aan ontwikkelingen als de smart-services,

het huisvesten van studenten en de intercity verbinding, steeds meer vanuit de gedachte één arbeidsmarkt, één economie, één stedelijk gebied. Mogelijk kunnen we Aken betrekken in en bij de Internationale Bau Ausstellung (IBA).

Ten aanzien van het koopzondagenbeleid in de binnenstad willen wij als coalitie de Heerlense ondernemers vragen voor 1 januari 2015 een breed gedragen nieuw voorstel te formuleren. Wij zullen als gemeente vervolgens ruimhartig medewerking verlenen aan de invoering van dit voorstel. Wanneer dit voorstel er niet komt dan zullen wij, mede op basis van een nog uit te voeren evaluatie, een alternatief voorstel ontwikkelen dat zich waarschijnlijk inhoudelijk zal bewegen in de richting van het in 2013 door het college gedane voorstel. In ieder geval zal nieuwe regelgeving per 1 mei 2015 in werking treden. Ten aanzien van de Woonboulevard en de levensmiddelenbranche is er geen behoefte aan nieuwe afspraken.

Op het gebied van arbeidsmarkt zitten we op de goede weg. Met als resultaat, tegen de landelijke trend in, gunstige werkloosheidscijfers de afgelopen jaren. Vooral de bestrijding van de jeugdwerkloosheid heeft in Heerlen vruchten afgeworpen onder andere door onze eigen aanpak binnen het Jongerenloket. Dit willen we hoe dan ook continueren waarbij we de hoop uitspreken dat andere Parkstadgemeenten toch weer besluiten om hierbij aan te haken.

De invoering van de Participatiewet baart ons zorgen. Immers, binnen onze regio hebben we te maken met verhoudingsgewijs meer mensen in de sociale werkvoorziening, waardoor de op stapel staande bezuinigingen hier harder zullen aankomen. In ieder geval beschouwen wij het beschut werken als een belangrijk instrument waarmee we voor een grote groep kunnen voorkomen dat zij thuis zit. Een belangrijke ontwikkeling is daarnaast de al in gang gezette totstandkoming van een gemeentelijk werkbedrijf voor zowel mensen in de sociale werkvoorziening als voor mensen uit de bijstand die nog een laatste stap nodig hebben naar de reguliere arbeidsmarkt.

Wij vinden dat mensen in de bijstand die een kans op betaald werk hebben, deze kans moeten grijpen. Voor mensen die hulp nodig hebben om de kloof naar betaald werk te overbruggen, beschikken we over een reïntegratiebudget en re-integratiebeleid. Daaronder vallen tal van projecten en trajecten maar in het bijzonder willen we 'Baanbrekend werk' hier noemen als een belangrijk effectief en succesvol reïntegratie-instrument. Vrijwilligerswerk, ook door mensen in de bijstand, willen we nog meer stimuleren, maar zolang de wetgever ons dit niet oplegt willen we mensen in de bijstand niet verplichten tot een tegenprestatie.

Daar waar we met ons met re-integratie beleid richten op de aanbodkant van de arbeidsmarkt willen we de focus op de vraagkant én het matchen van vraag en aanbod nog meer versterken. Het gaat daarbij om afstemming, beleidsontwikkeling en samenwerking met andere overheden, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven op lokaal, regionaal en provinciaal niveau. Hierbij willen we de positie van ouderen op de arbeidsmarkt een duidelijke plek geven en willen we nadrukkelijk de kansen van grensoverschrijdende werkgelegenheid verkennen en, wanneer mogelijk, onmiddellijk benutten. Maar ook het aantrekken en binden van hoger opgeleiden, het vergroten van subsidie-middelen, ruimte maken voor experimenten en het krachtiger maken van het werkgeversservicepunt en het Bedrijvencontactpunt willen we benadrukken.

De decentralisaties van de jeugdzorg zien wij als een kans om een goede verbinding te maken met onderwijsbeleid. Hierdoor krijgt onderwijs een sterkere rol binnen de jeugdketen waardoor we de effectiviteit hiervan kunnen vergroten. Toch zijn wij nog sterk afhankelijk van Rijksbeleid. Zo vraagt de invoering van Passend Onderwijs om een goede afstemming tussen onderwijsinstellingen en gemeente en zien we dat de toegankelijkheid van het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO) wordt beperkt. Ten aanzien van deze laatste ontwikkeling willen we samen met het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven een leer/werk programma ontwikkelen zodat jongeren toch in de gelegenheid blijven om een vakdiploma/MBO diploma te halen. Overigens hechten wij aan de bestaande afspraken dat de huisvesting van het MBO van Arcus in of nabij het centrum gehandhaafd blijft.

De afgelopen jaren hebben we als gemeente een inhaalspurt gemaakt van een expliciet laag gemiddeld opleidingsniveau naar een landelijk gemiddeld opleidingsniveau. Belangrijke instrumenten daarbij waren 'Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie' en 'Voortijdig Schoolverlaten'. In dit coalitieakkoord willen we het belang, en het voorzetten van deze instrumenten onderstrepen. Binnen ons onderwijsbeleid neemt onderwijshuisvesting een belangrijke plaats in. Grotendeel ligt dit beleid vast in het door de vorige raad vastgestelde Integrale Huisvestingsplan (IHP). Hierin wordt onder andere de bouw van de Brede Maatschappelijke Voorzieningen aangegeven. We vinden het belangrijk om mee te geven dat bij de ontwikkelingen binnen dit IHP steeds weer goed gekeken wordt naar de sociale structuren in de buurten.

Ook willen we meegeven dat regionale kennisinstellingen meer betrokken gaan worden bij gemeentelijke onderzoeksvragen, dat ouderen zoveel mogelijk gebruik moeten kunnen maken van het onderwijsaanbod en dat de het hoger onderwijs in onze stad een strategische plek krijgt binnen de stedelijke ontwikkeling. We pleiten er ook voor dat de Duitse taal in onze regio een veel prominentere plek krijgt binnen het onderwijs.

Wij stellen als coalitie vast dat de keuze voor de culturele lente in het verleden een goede keuze is geweest. Wij zijn overtuigd van de meerwaarde van cultuur op het gebied van economie, identiteit, aantrekkelijkheid etc. Cultuur past bij Heerlen. Daarom willen we culturele lente voortzetten in de nieuwe bestuursperiode. Dit is geen makkelijke keuze omdat de financiële bewegingsvrijheid de komende jaren uitermate beperkt zal zijn. Dit betekent dan ook dat we van de culturele sector in de stad meer zullen gaan vragen op het gebied van samenwerking en cultureel ondernemerschap.

Daarnaast vinden wij het belangrijk om binnen de culturele lente prioriteiten en accenten aan te brengen. Het gaat daarbij om 1. Het toegankelijker maken van cultuur in de buurten 2. De nadruk leggen op ons erfgoed, onze identiteit, 'het verhaal van Heerlen' (Dit betekent onder meer dat de plannen voor een mijnmuseum worden doorgezet en dat een gemeentelijke monumentenlijst wordt vastgesteld door de Raad) 3. Urban culture.

Ten aanzien van de Thermen gaan wij eerst een zorgvuldig archeologisch onderzoek doen van het monument alvorens wij over gaan tot het consolideren van datzelfde monument. Dit alles moet gebeuren in de komende bestuursperiode. Tegelijkertijd gaan we een transformatie-scenario ontwikkelen om in de volgende bestuursperiode te komen tot een bezoekerscentrum annex zichtlocatie. Het filmhuis moet in de komende periode geoptimaliseerd worden. Wanneer uiteindelijk blijkt dat hiervoor de mogelijkheden ontbreken dan denken wij als coalitie dat een herbezinning van de positie van het filmhuis op zijn plaats is.

'wij kiezen voor een stad waar mensen graag zijn...'

De afgelopen bestuursperiodes hebben in het teken gestaan van de herstructurering in de buurten Molenberg en Heerlerheide. Daarnaast werd de focus gelegd op drie zgn. prioritaire buurten: Hoensbroek, MSP en Vrieheide. Deze strategie van prioritaire herstructureringsbuurten willen wij de komende bestuursperiode continueren en wederom richten op Hoensbroek centrum/De Dem (met name het gebied Aldenhof), MSP en Vrieheide. De aanpak echter willen wij ombuigen. We willen niet meer, zoals in het verleden, deze gebieden ontwikkelen vanuit een concreet eindbeeld en een van tevoren vastgesteld meerjarig uitvoeringsprogramma. Dit 'blauwdruk denken' kunnen wij enerzijds financieel niet meer waarmaken en anderzijds zijn wij er van overtuigd dat een procesaanpak van steeds weer met de bewoners evalueren en bijstellen effectiever zal zijn en de betrokkenheid vanuit de buurten zal vergroten. Het gaat daarbij om een meer organische manier van stedelijke ontwikkeling waarbij wordt gewerkt aan de hand van kleinschalige ingrepen, met kansen voor flexibele en tijdelijke oplossingen, gefaseerd in de tijd en vaak geïnitieerd vanuit de samenleving. Dit omdenken binnen de herstructurering zal zich gedurende de komende jaren gaan ontwikkelen waarbij we aansluiting willen zoeken bij de Internationale Bau Ausstellung (IBA), maar op de korte termijn kan dat al betekenen dat we gaan herprioriteren, versoberen en middelen en activiteiten gaan verschuiven.

Het belang van een sterk centrum is voor ons evident. We gaan dan ook door op de ingeslagen weg om ons centrum compacter, krachtiger en aantrekkelijker te maken voor ondernemers, burgers en bezoekers. Onze aanpak bestaat uit een samenhangende combinatie van nieuwbouw, sloop en herinvulling. Belangrijk hierbij is dat het centrum een duidelijke en onderscheidende toegevoegde waarde blijft behouden ten opzichte van de buurtcentra en wij kiezen hierbij voor een krachtige aanpak van de leegstand. In het verlengde hiervan vinden wij dat nieuwe detailhandel geconcentreerd moet worden binnen de 'Peutz-driehoek'. De grote projecten als Maankwartier en Schinkelkwadrant zetten we door maar proberen naast deze fysieke kant ook de betrokkenheid en de gezellige sfeer en levendigheid in het centrum te stimuleren. Op het gebied van wonen en huisvesting moet de nadruk en prioriteit in het centrum liggen bij jongeren en studenten.

Inzake de toekomst van het zandgroevengebied, inclusief de mijnsteenbergen, geloven wij als coalitie in het lopende proces om tot een gezamenlijke oplossing te komen, waarbij wij er expliciet aan hechten dat er rekening wordt gehouden met de belangen van de omwonenden. Wellicht dat de IBA-werkwijze hier kan worden toegepast.

Ten aanzien van de stadsdeelwinkels willen we onderzoeken in hoeverre deze nog voldoende effectief en efficiënt zijn. Hierbij gaat het in algemene zin om de daadwerkelijke meerwaarde van deze dienstverlening voor onze burgers en daarnaast het voorhanden zijn van alternatieve vormen van dienstverlening. In eerste instantie willen we nog eens goed kijken naar de bezoekersaantallen van deze winkels én de diensten die worden afgenomen.

Daarnaast willen wij ruimte bieden om de bestaande experimenten met welstandsvrije zones, uit te breiden en te intensiveren.

In alles wat we doen willen we de komende jaren in het bijzonder aandacht geven aan het aspect duurzaamheid. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan het levensloopbestendig én het energiezuinig en energie-beheersbaar maken van onze woningvoorraad waarbij 'Palet' (Parkstad Limburg Energie Transitie) een leidend principe zou moeten zijn. Met het duidelijk positioneren van Mijwater als onderdeel van onze duurzaamheidsagenda geven wij aan dat duurzaamheid voor ons een prioriteit is. In de afgelopen periode zijn structurele middelen gereserveerd voor economie en incidentele middelen voor Nieuwe Energie. Het compenseren van het wegvallen van de incidentele middelen zal, gezien de financiële situatie moeilijk zijn. Om toch voldoende inhoud te kunnen geven aan onze duurzaamheidsambities zal de link naar andere middelen zoals reserves voor herstructurering en het cofinancieringsfonds gemaakt moeten worden. Daarnaast zal ook een deel van de eerdergenoemde structurele middelen voor economie met Nieuwe Energie mee moeten gaan naar duurzaamheid.

De uitdaging is om deze ambities concreet te maken in de vorm van zelfstandige projecten maar nog liever als onderdeel van zo veel mogelijk projecten waar de gemeente bij betrokken is. Dit zijn in ieder geval allemaal onderdelen die we in de vorm van experimenten kunnen aanpakken en wellicht inbrengen in de IBA. Ook op deze onderdelen hechten wij eraan mee te gaan met bewonersinitiatieven en initiatieven van corporaties en andere spelers binnen het fysieke domein.

'Wij kiezen voor een stad waar de basis op orde is.....'

Wij willen een leefbare stad die schoon, heel, veilig en bereikbaar is. Dit is feitelijk de basis waarvan wij als coalitie vinden dat die hoe dan ook op orde moet zijn. In algemene zin kunnen we zeggen dat deze basis al redelijk tot goed op orde is in Heerlen. We denken in dit verband de komende jaren niet voor een acht te moeten gaan, maar een onvoldoende zullen en kunnen wij niet accepteren aangezien dat op de lange termijn juist veel meer kost. Daarnaast vinden wij het belangrijk om bij het op orde houden van deze basis intensief samen te werken met de buurten om zo de betrokkenheid, de acceptatie en de trots van de buurt nog meer te vergroten.

Daar waar wij denken aan het versoberen van herstructureringsprojecten, geldt dat ook voor het onderhoud. Een goed voorbeeld zijn de rioolrenovaties die wat ons betreft kunnen volstaan met het

niveau dat verantwoord is. Het reguliere groenonderhoud willen wij daarentegen graag op het huidige peil houden maar op dit gebied willen wij innovaties ontwikkelen waarbij wij denken aan het in bruikleen geven of verkopen van groenstroken aan burgers of het op een andere manier betrekken van belanghebbenden in het onderhoud. Een mooi, al elders ontwikkeld, voorbeeld is het door derden laten 'adopter' van rotondes.

Op het gebied van veiligheid hebben wij als de stad de afgelopen jaren indrukwekkende stappen gemaakt. Toch maken wij ons als coalitie zorgen met name als het gaat om de hardere criminaliteit in onze stad. Op dit onderdeel pleiten wij er nadrukkelijk voor om hierover met het kabinet van gedachten te wisselen over een mogelijk aanpak van dit probleem. Onze inzet hierbij is dat er naast de intensieve, succesvolle maar arbeidsintensieve aanpak van de wietteelt in onze stad nog voldoende capaciteit over blijft om andere vormen van criminaliteit aan te pakken. Overigens willen wij als coalitie het standpunt van de oude gemeenteraad bevestigen dat er wat ons betreft een heldere noodzaak is om gereguleerde wietteelt te legaliseren.

In algemene zin vinden wij het als coalitie belangrijk dat er meer blauw op straat te zien is en dat er goed wordt samengewerkt binnen de buurten door de verschillende belanghebbende en gemeente/politie. Zowel de zichtbaarheid van handhavers als een goede communicatie tussen partijen hebben, denken wij, een krachtig preventief effect op allerlei vormen van criminaliteit en overlast.

Wij vinden de bereikbaarheid van onze stad belangrijk, het is een keiharde randvoorwaarde om onze economische ambities waar te kunnen maken. De kwaliteit van die bereikbaarheid is op dit moment op een goed niveau. Wat betreft het openbaar vervoer willen wij met nadruk het belang van de intercity verbinding van Eindhoven naar Aken benadrukken. Daarnaast stellen wij vast dat er plannen zijn om op het traject Sittard-Heerlen nog een station op de woonboulevard te ontwikkelen. Dat juichen wij toe, maar wij stellen ook duidelijk dat het station Hoensbroek behouden moet blijven op dit traject én streven wij naar een reguliere busverbinding met dit station. De provincie is wegbeheerder van de 'stadsautoweg' N281. Wij gaan bij de provincie aandringen om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de overlast die deze veroorzaakt te verminderen. Inzake de buitenring zal de Raad van State op korte termijn een belangrijke uitspraak doen. Indien deze geen onherroepelijke goedkeuring inhoudt is dat aanleiding voor ons om samen met onze partners dit project nog eens goed tegen het licht houden, mede gezien onze gemeentelijke bezuinigingsopgave.

Ten aanzien van ons parkeerbeleid kiezen wij voor gedifferentieerde parkeertarieven buiten de directe binnenstad. In afwachting van de te maken keuzes inzake de koopzondagen willen we mogelijk het algemeen parkeerbeleid voor bezoekers van bewoners van het centrum onder de loep gaan nemen.

'Wij kiezen voor een krachtige centrumstad.....'

De samenwerking met andere gemeenten is van het grootste belang en zal de komende jaren, gezien de opgaven waarmee wij als stad te maken krijgen, alleen nog maar belangrijker worden. Vruchten van de samenwerking met Sittard-Geleen en Maastricht pikken wij nu al o.a. op het gebied van de decentralisaties en het strategisch arbeidsmarktbeleid. Ook zien wij de concrete resultaten en kansen in het gericht samenwerken met onze buurgemeenten. Als stip op de horizon zijn wij als coalitie van mening dat herindeling het uiteindelijke doel moet zijn. Enerzijds omdat wij zien dat het rijk steeds meer aanstuurt op horizontale én verticale versobering van bestuurslichamen en anderzijds omdat er tal van rationele argumenten zijn die te maken hebben met de inhoudelijke en financiële opgaven waarmee wij als gemeenten te maken hebben én krijgen in de nabije toekomst. Wij zijn ons ervan bewust dat op de weg naar herindeling het belangrijk is anderen ervan te overtuigen dat de identiteit van, en de aandacht voor, kleinere gemeenschappen niet mag verzwakken.

Hoe dan ook, wij moeten verder met het versterken van onze bestuurskracht en uitvoeringskracht. Een ambtelijke fusie zien wij daarbij als een van de mogelijkheden en dan heeft het aansluiten bij een reeds lopend traject de voorkeur.

Door de jaren heen, zeker in de jaren waarin het goed gaat, is te zien dat organisaties groeien, op het gebied van financiën, op het gebied van taken en ambities en op het gebied van formatie. Dat is

een natuurlijk proces. Echter, in tijden waarin het minder gaat, en de begroting onder druk komt te staan, is het net zo vanzelfsprekend om de organisatie nog eens goed onder de loep te nemen, om te kijken vanuit de kerntaken en de daarvoor noodzakelijke formatieomvang en competenties binnen die organisatie naar die zaken die wellicht goedkoper kunnen of zelfs gestopt kunnen worden. Wij vinden dan ook dat we binnen onze eigen gemeentelijke organisatie een dergelijk onderzoek moeten doen. Niet alles in een keer maar steeds per begrotingsprogramma waarbij wij de eerste resultaten verwachten te kunnen melden in de begroting 2016.

In de vorige bestuursperiode hebben burgemeester en griffier gesprekken gevoerd met de fractievoorzitters over hun raadservaringen. Onderwerp was vooral de manier van werken van de raad. Uit deze gesprekken bleek dat er met name behoefte bestond aan veranderingen op het gebied van informatievoorziening en het inrichten van het (politieke) debat. Door de griffier werden vervolgens een aantal aanbevelingen gedaan waarvan de coalitie kennis heeft genomen en aangeeft dat dit een goede denkrichting is. Het voorstel van de griffier om een werkgroep in te stellen die voor het zomerreces de raad adviseert over een nieuwe werkwijze, nemen wij als coalitie over.

'Wij kiezen voor een financieel gezonde gemeente.....'

'Last' maar zeker 'not least' kiezen wij voor een financieel gezonde gemeente. Wij krijgen als nieuwe coalitie echter in de wieg al te maken met een fors structureel tekort van ongeveer 8,5 miljoen euro. Deze tekorten zijn voor een groot deel het gevolg van afnemende gemeentefondsuitkeringen de afgelopen jaren. Ook voor de toekomst zijn de ontwikkelingen van het Gemeentefonds en de voorlopige verdeelbudgetten niet rooskleurig zodat het goed mogelijk is dat dit meerjarig tekort nog verder zal oplopen. Van de andere kant is er nog zoveel onduidelijk dat het op dit moment onmogelijk is concrete uitspraken te doen over de hoogte van dit extra tekort. Meevallers sluiten wij dan ook niet uit. Daarnaast denken wij als coalitie dat het op bepaalde fundamentele onderdelen van ons nieuwe beleid juist nodig is om investeringen danwel investeringsopties mee te nemen in de meerjarige begroting. Ondanks deze vooruitzichten denken wij als coalitie te moeten en kunnen gaan voor een financieel gezonde begroting. Overigens heeft de provincie, de toezichthouder op onze begroting, onlangs laten weten dat zij bij de toets op de begroting niet meer het begrip 'sluitende begroting' zal hanteren maar het begrip 'reëel en structureel evenwicht'. De exacte impact hiervan is nog onderwerp van onderzoek maar in grote lijnen betekent dit iets meer lucht voor gemeenten bij het samenstellen van de begroting

Maar linksom of rechtsom, de komende jaren zal er bezuinigd moeten worden. Het zoekgebied voor deze bezuinigingen omvat de gehele begroting en loopt, net als in de vorige bestuursperiode, langs de 'ladder van Lodewijks'. Dat betekent dat bij elke besteding wordt gekeken naar alle vijf de treden van deze ladder: 1. Doelmatiger werken 2. Anders organiseren 3. vertragen van projecten 4. heroverwegen van taken 5. het vergroten van de lastendruk. We willen in dit coalitieakkoord wel een aantal beleidsonderdelen aanwijzen met een bestaande danwel nieuwe, substantiële financiële impact, die een beschermde status genieten. Voor deze beschermde beleidsonderdelen zijn alleen de eerste drie stappen van de 'ladder van Lodewijks' van toepassing.

Deze beleidsonderdelen worden in dit akkoord elders al genoemd maar wij vinden het belangrijk om ze in het kader van een bezuinigingsaanpak van het nieuwe college op de weg naar een nieuwe begroting, expliciet op deze plek nog een keer te noemen.

Binnen het beleidsterrein economie gaat het daarbij om de fysieke realisatie van een smart-services campus, de communicatie met het bedrijfsleven en de sfeer verhogende activiteiten in het centrum van de stad. Binnen arbeidsmarkt gaat het om het jongerenloket, het beschut werken binnen de sociale werkvoorziening, het gemeentelijk werkbedrijf 'werk voor Heerlen' en het reïntegratieproject 'baanbrekend werk'. Binnen onderwijs gaat het om de ontwikkeling van leer/werk programma's naar aanleiding van de verminderde toegankelijkheid van het MBO, Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie (VVE), de aanpak van Voortijdig Schoolverlaten (VSV), het onderwijshuisvestingsplan (mede in relatie tot de invoering van passend onderwijs) en het schoolzwemmen. Op het gebied van cultuur

gaat het om de onderdelen van de culturele lente met prioriteit voor 'het verhaal van Heerlen' met name het mijnmuseum, het vaststellen van een monumentenlijst en urban culture.

Binnen het sociale beleid genieten de volgende beleidsonderdelen een 'beschermde status': de 3 decentralisaties inhoudelijk (de beleidskaders die de vorige Raad heeft vastgesteld) en financieel ('de decentralisatie-ladder' uit dit akkoord, met name de laatste trede), het armoedebeleid (o.a. de 'Klijnsma-gelden' die in principe bestemd zijn voor armoedebeleid), de op preventie gerichte activiteiten binnen het jongerenbeleid, de inclusieve stad en de middelen ten behoeve van het ouderenbeleid (hierbij onderzoeken we of centralisatie van deze middelen mogelijk is).

Andere beleidsonderdelen die deze 'beschermde status' krijgen zijn: het regulier groenonderhoud, de differentiatie van parkeertarieven (zones en zondagen), de intercity verbinding tussen Eindhoven en Aken, de drie herstructureringsbuurten Hoensbroek Centrum/De Dem, MSP en Vrieheide waarbij het bewonersinitiatief het uitgangspunt wordt en de duurzaamheid binnen de herstructurering (energiezuinig en levensloopbestendig bouwen).

In algemene zin willen wij het belang benadrukken van het monitoren van grote fysieke projecten waaraan wij als gemeente deelnemen. Door het vergroten/intensiveren van deze monitoring denken wij beter in staat te zijn om te kunnen anticiperen op tegenvallers binnen deze projecten in welke hoedanigheid dan ook.

Binnen de afspraak dat de totale woonlasten met niet meer dan inflatie mogen stijgen alvorens de eerste vier tredes van de Ladder van Lodewijks zijn doorlopen wordt gekeken hoe wij vrij besteedbare middelen kunnen genereren. Dit kan door bijvoorbeeld, zonder dat de totale woonlasten met meer dan inflatie stijgen, door te schuiven tussen doelheffingen en belastingen. Daarnaast, vanuit het principe 'de breedste schouders dragen de zwaarste lasten', willen wij onderzoek doen naar de juridische haalbaarheid en financiële effecten van het introduceren van een franchise systematiek in de OZB, waarbij geldt dat een bepaald basisbedrag van OZB-waarde niet belast wordt.

Trede 1 van de 'ladder van Lodewijks' nl. doelmatiger werken, willen wij graag nog verduidelijken. Graag willen we het college meegeven om meer subsidies binnen te halen voor reeds gedekte projecten én te denken aan een passende subsidietaakstelling voor toekomstige projecten. Wij zijn van mening dat, gezien onze ambities, alles zelf betalen niet meer mogelijk is. Om die reden is lobby ook een aandachtspunt niet alleen voor het geld maar zeker ook om onderwerpen op agenda's van anderen te krijgen (bijvoorbeeld, hennep, regiospecifieke verdeelmodellen, grensproblematiek etc.) Het cofinancieringsfonds speelt hierbij een belangrijke rol. Als tijdelijk bezuinigingsobject, zeker gezien de crisis, is dit een optie en kan het wellicht tijdelijk een onsje minder maar de coalitie hecht er in algemene zin aan dat er middelen beschikbaar zijn die vooral gebruikt moeten worden om middelen bij anderen los te krijgen.

Tot slot...

Dit coalitieakkoord is het kader voor het op te stellen meerjarig bestuurlijk programma 2015-2018. Gezien de ambities waar aan gewerkt moet worden, de kansen waarvoor geknokt moet worden en de resultaten die wij willen vieren staan wij voor een behoorlijke opgave. Om die reden kiezen wij nadrukkelijk voor een stabiel en betrouwbaar bestuur met kwaliteit. In het belang van een sociale stad, waar ondernemerschap wordt beloond, de basis op orde is en waar mensen graag zijn. En nu samen aan de slag. Met een glimlach!

De voorgestelde portefeuilleverdeling is als volgt:

Peter van Zutphen, SP (1ste loco)

3D: Awbz/Wmo, coördinatie 3D
Welzijn
Armoedebeleid
Herstructurering

Nico Aarts, OPH (2de loco)

Middelen exclusief P en O
Mobiliteit
Beheer en onderhoud
Ruimte excl. centrum en herstructurering
Wonen

Martin de Beer, VVD/D66 (3de loco)

Economie
Arbeidsmarkttoeleiding
3D Participatiewet
Dienstverlening
Sport

Jordy Clemens, SP (4de loco)

3D Jeugd
Onderwijs
Cultureel erfgoed incl. Jaar van de Mijnen
Duurzaamheid incl. Mijnwater

Barry Braeken, PvdA/OPH (5de loco)

Centrumontwikkeling
Cultuur inclusief evenementen
Integraal ouderenbeleid
Buurtgericht werken

Paul Depla, Burgemeester

Wettelijke taken
Integrale veiligheid
Bestuurskracht
Strategie / lobby
Communicatie / stadsmarketing
P en O